

Систематизація сучасного досвіду застосування препаратів кверцетину та його похідних у лікуванні соціально важливих патологій

Бобокало С. В. *, Алмакаєва Л. Г. *, Панфілова Г. Л. **

*Кафедра косметології**

*Кафедра організації та економіки фармації***

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

s.bobokalo@taxifolia.ua

Патологічні ураження, що призводять до втрати цілісності судин лежать в основі розвитку багатьох захворювань, в т. ч. й тих, що мають важливе соціальне значення. До останніх можна віднести й серцево-судинні захворювання (ССЗ). Зазначена група патологій є основною причиною інвалідизації та смертності працездатного населення у різних країнах світу незалежно від їх соціально-економічного розвитку та стану добробуту населення. Згідно даним Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щорічно від інфаркту міокарду та інших захворювань серцево-судинної системи помирає 17 мільйонів осіб. Прогнозується, що до 2030 р. близько 23,3 мільйонів осіб загине від ССЗ у світі. Щороку в Україні фахівців фіксують близько 50 тисяч випадків інфаркту і понад 100 тисяч випадків інсульту. Більшість ССЗ можна попередити шляхом застосування цілого комплексу заходів, серед яких застосування препаратів профілактичної медицини, насамперед тих, що запобігають ураженню судин займає важливе місце. На жаль, враховуючи низький рівень платоспроможності населення України соціально-економічна доступність ЛЗ на фармацевтичному ринку (ФР) залишається низькою. Одним із напрямків вирішення цієї проблеми є розширення асортименту вітчизняних препаратів. З метою оцінки перспективності впровадження нових препаратів-генериків із групи кверцетину та його похідних на вітчизняний ФР виникає об'єктивна необхідність у проведенні систематизації даних сучасної літератури, в яких висвітлюються питання ефективності їх застосування у лікування різних патологій, в т. ч. ССЗ. Зазначене й обумовило мету наших досліджень.

Мета дослідження – систематизувати дані спеціальної літератури, в яких висвітлюються питання ефективності застосування препаратів кверцетину та їх похідних у лікування різних патологій, в т.ч. ССЗ. У дослідженнях використовувалися історичний, порівняльний, аналітичний та інші методи наукового пошуку та пізнання.

Кверцетин – це потужний антиоксидант, інгібітор синтезу лейкотрієнів, комплексний блокатор проведення та реалізації сигналу в кальцій-мобілізуєчій поліфосфоінозитидній системі та активатор аденілатциклазного каскаду. Зазначені механізми постають як

найважливіші та є визначальними у формуванні більшості фармакотерапевтичних ефектів, що проявляє кверцетин та його похідні сполуки. Про високу біологічну активність біофлавоноїдів, насамперед похідних кверцетину було відомо давно але більш широкого застосування у алопатичній медицині вони набули лише у другій половині минулого століття. З тих часів інтерес до кверцетину та його похідних не лише не зменшився, а завдячуючи активному розвитку фармакології та суміжних з нею галузей знань, а також розвитку профілактичної медицини набув нового логічного навантаження та значення.

За результатами систематизації даних спеціальної літератури можна стверджувати, що препарати кверцетину та їх похідних з кожним роком набувають все більшого поширення у лікуванні різних видів ангіопатій (діабетичних, у т. ч. ретинопатіях, нефропатіях, патологічних ураженнях церебральних і коронарних судин, судин нижніх кінцівок тощо), а також у терапії ревматичних і ревматоїдних захворюваннях, атеросклеротичних ураженнях судин, захворюваннях вен, а також при трофічних виразках тощо. На даний час у літературі представлені дані щодо антиоксидантної активності, вазодилатуючої, антигіпертензивної та антиатерогенної дії препаратів кверцетину та їх похідних сполуки. Крім цього, препарати кверцетину продемонстрували значимі дані з цитопротективної властивості в умовах синдрому ішемії та реперфузії різних тканин та органів людини.

Ефективне використання кверцетину та його похідних у якості антиоксидантних препаратів дозволяє стверджувати про наявність цілого комплексу властивостей, насамперед антиангінальної, ліпорегулюючої, антикоагулянтної, мембраностабілізуючої та імуностимулюючої активності. Наявність значимих результатів у здатності блокувати активність вільних радикалів, збільшувати ефективність ферментативного антиоксидантного захисту клітин, що в цілому створює позитивні передумови до збереження цілісності клітинних мембран обумовлює необхідність проведення подальших досліджень у зазначеному напрямку. Як відмічають фахівці, найбільш перспективним серед біофлавоноїдів за мембранопротерними властивостями є представник інгібіторів ліпоксигенази – корвітин (кверцетин). Враховуючи соціально-економічне значення зростання показників захворюваності населення, особливо працездатного віку на злоякісні патології, значного прикладного значення набувають дослідження з оцінки антиканцерогенної активності використання препаратів зазначеної групи. Як свідчать останні дані, протипухлинна активність доведена у лікуванні різних пухлин, в т. ч. у онкогематології.

Враховуючи вищезазначене можна стверджувати, що ринок препаратів кверцетину та його похідних має високий потенціал розвитку, а процес розробки та впровадження у практичну медицину препаратів з означеної групи постає як важливе завдання у напрямку ефективного реалізації принципів профілактичної медицини.